

справді яскравим представником української аристократії, що пам'ятала і шанувала своє походження.

Ім'я Єлизавети Іванівни Скоропадської-Милорадович слід золотими літерами вписати в історію Полтавщини й України. Переоцінити заснування Товариства ім. Шевченка у Львові, яке дослідники називають Українською академією наук, важко. Вона проклала місток між східним і західним українством, чим сприяла соборності українських земель. Незважаючи на те, що українські землі було розділено між двома імперіями – Російською і Австро-Угорською, – мета в них була одна – бути господарями на рідній землі.

Перспективами подальших розвідок із даної теми може бути дослідження родоvodu Єлизавети Милорадович, а також аналіз її епістолярної спадщини та щоденика.

1. *Борисенко В.* Культурно-освітня діяльність масонів, декабристів і кирило-мефодіївців в Україні у першій половині XIX ст. / В. Борисенко // Україна освітня: історія, персоналії, поступ. – Вип. 71. – К., 2007. – С. 552–570. 2. *Гніп М.* Громадський рух 1860 рр. Полтавська громада / Гніп М. – Х.: Держ. в-во України, 1930. – Кн. I. – 235 с. 3. *Демиденко Т.* Єлизавета Милорадович у просвітницькій діяльності полтавської інтелігенції (50–60-ті роки XIX ст.) / Т. Демиденко // Слов'янський збірник. – Полтава: Слов'янський клуб, 2006. – Вип. 5. – С. 57–64. 4. «До тебе прихильна, дарма, що кавалергард»: Листи

Є. І. Милорадович до Г. О. Милорадовича (1860–1865) / упорядн. С. О. Половнікова; відп. Ред. О. Б. Коваленко. – Чернівці: Чернігівські обереги, Сіверянська думка, 2002. – 104 с. 5. *Дудко В.* Полтавська громада початку 1860-х років у листах Дмитра Пильчикова до Василя Білозерського / В. Дудко // Київська старовина. – 1998. – № 2. – С. 155–178. 6. *К. Єлизавета Іванівна Милорадовичка / К. // Зоря. – 1894. – № 3. – С. 70. 7. Кониський О.* Дмитро Пильчиков / О. Кониський // Зоря. – 1894. – № 4. – С. 92–93. 8. *Косачевская Е. М.* Н. А. Маркевичи (1804–1860) / Косачевская Е. М. – Ленинград: Изд-во Ленинградского университета, 1987. – 286 с. 9. Лист Д. І. Дорошенка до В. К. Липинського від 18 лютого 1925 року // Липинський В. Твори, архів, студії. Листи Дмитра Дорошенка до В'ячеслава Липинського. – Філадельфія, Пенсільванія, 1973. – Т. 6. – 451 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ftp2.mnib.org.ua/mnib476-Lypynskiy-LystuvanniaZDoroshenkom.djvu>. 10. *Петренко І. М.* Єлизавета Милорадович (1832–1890) в українському суспільно-політичному русі: монографія / Петренко І. М. – Полтава: ПУЕТ, 2013. – 151 с. 11. *Половнікова С.* Волелюбна пані Милорадович / С. Половнікова // Жінка. – 2006. – № 1. – С. 14. 12. *Прицак О.* Рід Скоропадських / О. Прицак // Останній гетьман. Ювілейний збірник пам'яті Павла Скоропадського (1873–1945). – К.: Академпрес, 1993. – 399 с. 13. *Ротач П.* «Спасибі, мамо, спасибі навіки!» // П. Ротач / Демократична Полтавщина. – 1993. – 16 березня. – С. 2. 14. *Філіпович В.* Життєвий шлях та культурно-просвітницька діяльність Єлизавети Милорадович / В. Філіпович // Педагогічні науки: Збірник наукових праць. – Полтава, 2010. – Вип. 1. – С. 131–136.

УДК: 94(477) «1920»: 130.2

Валентина Петрикова

Українознавство в українській Академії наук у 1920-ті рр.: культурно-інформаційна змістовність

Розглянуто сучасні вимоги історіософії до вивчення наукового простору України. В нових цивілізаційних умовах як методологію дослідження історії Академії наук України 1920-тих рр. задекларовано філософію українського буття. Підкреслено значення культурно-інформаційної активності українського соціуму, що виявляється в стилізованих особливостях наукового мислення, яке визнано розбудовчим чинником Академії наук 1918 р.

Ключові слова: Академія наук України, інститут науки соціуму, інформативність культури, історія науки, науковий простір, національна культура, українознавство, філософія науки.

Valentyyna Petrykova

Ukrainian Studies at the Ukrainian Academy of Sciences in the 1920s: Cultural and Informative Aspects

The modernity demands on history of science to study the scientific area of Ukraine. Methodology of studies of the history and formation of the Ukrainian Academy of Sciences in the 1920s declared the new conditions of civilization shifts Ukrainian philosophy of life. The importance of cultural and information activity of Ukrainian society, manifested through the stylistic features of scientific thinking, which is recognized by fundamental factor of the Academy of Sciences in 1918.

Keywords: The Academy of Sciences of Ukraine, Institute of Society's Science, Information's Culture, History of Science, Scientific Community, National culture, Ukrainian Studies, Philosophy of Science.

Валентина Петрикова

Украиноведение в украинской Академии наук в 1920-е гг.: культурно-информационное содержание

Рассмотрены современные требования историософии изучению научного пространства Украины. В новых цивилизационных условиях как методологию исследования истории Академии наук Украины 1920-тых гг. задекларирована философия украинского бытия. Акцентировано внимание на культурно-информационной активности украинского социума, проявившейся в стилизованных особенностях мышления и послужившей основой организации Академии наук в 1918 г.

Ключевые слова: Академия наук Украины, институт науки социума, информативность культуры, история науки, научное пространство, национальная культура, украинское ведение, философия науки.

Національна Академія наук України наближається до першого вікового ювілею. Як і кожний об'єкт культурного надбання, Академія має свої етапи виникнення, становлення, розвитку, досягнення, світового визнання і, між іншим, складні часи випробувань на соціально-політичному ґрунті. Історія НАН України приваблива масштабністю подій навколо її виникнення і розвитку. Написано багато традиційних історичних праць відносно пошуку та трактування архівних

джерел, опису нових фактів і подій, персоніфікації діяльності Академії. За майже сто років існування історія Академії набула багатолінійності досліджень, в яких переважає загальнонауковий підхід до вивчення об'єктно-суб'єктного організаційного і управлінського простору науки України. Всі історичні опуси про Академію наук можливо характеризувати в межах соціальної історії нації. І таке визначення наукових досліджень має сенс, коли йдеться про ємне

поняття в науковому просторі держави – історію України. Світові виміри сучасного наукового простору дають змогу оцінити національні досягнення з позицій історіософії науки і загального наукознавства. Саме в такій методологічній площині у сучасних наукових дослідженнях слід підсумувати організаційно-інституціональну, змістовну, управлінську спадщину нації, пов'язану з діяльністю НАН України. Традиційний розгляд історичних явищ і процесів щодо історії Академії з позицій лінійності історії як ізольованого галузевого спрямування, звужує можливості системного бачення ролі національного інституту науки в досягненні історії й сьогодення національного наукового мислення в світовому соціумі.

Надбання історіософії дають змогу розглядати інститут науки соціуму як взаємопов'язану складову культури світової, національної і регіональної. В такій константі наука має вивчатись у взаємозв'язку історичних, соціальних, культурних аспектів функціонування та розвитку соціуму. З позиції діяльнісного підходу дослідження науки як суб'єкта культури в соціумі, поряд з суто гносеологічними засадами вивчення, має особливе значення аксіологічний ракурс вивчення. Суб'єкт науки в такому методологічному сенсі розглядається не тільки як організаційно-інституціональна структура, а, переважно, як метасистемне поняття науки – «творча діяльність» суб'єкта, поданого в означеному культурному середовищі. Багатовекторна творча діяльність суб'єкта розглядається як колективна і як індивідуальна (персоналізована) в межах гносеологічних витоків історії науки.

Історія Академії наук України, в наявній лінійності викладення фактів і процесів, задовольняє потреби національного наукознавства. Така концептуальна позиція є усталеною. Відлік часу від написання такого концептуального знання пов'язаний з історичною датою виникнення Української академії наук (УАН) 1918 р. Значущість такого історичного знання полягає в довершеній джерелознавчій та історіографічній ознаках наукових розвідок. На порядок денний в умовах ускладнення соціальних і наукових вимірів культурного простору постає створення нової парадигми історії Академії наук через застосування системи методологічних засад із сучасної філософії науки [5]. Визначальним фактором «ускладнення», тобто змістовного розширення і апелювання до міждисциплінарних узагальнень, методології нової парадигми історії Академії наук, за теорією Ентоні Гідденса, може слугувати глобалізація, яка «перетворює» за визначенням автора, життя всього світового соціуму [1]. Історія інституту науки в Україні побудована на традиційному підході до національної історії. Традиції сьогодні еволюціонують з огляду на уніфікацію світового соціуму. Глобалізація потребує трансформації традиційної усталеності. Нові форми традиційності в соціумі вступають у нові взаємозалежності. Філософія глобалізованості людського світу нівелює традиційне тлумачення такого наукового спадку, яким є лінійна історія Академії наук України, як явища суто локального, національного порядку. Вимоги сучасного глобалізованого світу формують цільове призначення історії НАН України – усвідомлення того, що інститут науки еволюціонує в соціумі на рівні держави Україна відповідно до загальних цінностей світової культури, зафіксованих у змістовних цивілізаційних нормативах будувannya реальності. Під змістовну нормативність підпадає світ знання як феномен культурного простору. Наукове знання не ізольоване, а соціальне за походженням. Історія науки в Україні – об'єкт культурного досягнення світового соціуму. Модерними

напрямами в дослідженнях культурного феномену науки є, по-перше, пошук загальних структур, які сприяють організаційній досконалості культури як цілісного явища. По-друге, – обґрунтування ціннісних орієнтирів видового різноманіття діяльності такого соціокультурного суб'єкта, яким виявляється інститут науки [9]. З позиції, котру ми окреслили, ускладненої історіософією науки, методології дослідження слід розглядати наявні знання про історію академічного наукового простору України. Визначення ціннісних орієнтирів розбудови організаційно-управлінської, галузево-змістовної підсистем науки в період виникнення і становлення УАН є фундаментальними питаннями. Без права на помилку у визначенні аксіологічного ракурсу історії національного наукового простору, слід завжди мати на увазі, що в історії формування українського соціуму наука – це його провідна підсистема, символ інтелектуальної самоорганізації та впорядкованості [10]. Цілісною системою ціннісних орієнтирів у дослідницькій меті відносно створення глобалізованого контексту історії Національної академії наук у її духовно-ідеальній та предметно-практичній діяльності є *українознавство*.

Розвиненість сучасного знання про «українознавство» та «українство» дає право говорити про існування усталеної наукової парадигми навколо двох консолідованих понять. Підстави так стверджувати дає і сучасне джерелознавче оснащення цього наукового надбання нації у формі енциклопедичних видань, підручників, наукових монографій і розвиненої системи інформаційних видань. Все це зберігає ознаки дискурсу для українознавства. Державну визначеність українознавства задекларовано в навчальній програмі з «Українознавства» як нормативної дисципліни для вищих навчальних закладів. Згідно з цим документом, українознавство є універсальною цілісністю, в якій є такі змістовні орієнтири (концентри): *етнос, нація, природа, екологія, мова, держава, суспільство, культура (матеріальна, духовна: релігія, філософія, мистецтво, освіта, наука, право та ін.); міжнародні відносини, тип людини, ментальність, доля, історичні уроки, історична місія*. Українознавство постає як цілісна система самопізнання, творення та самотворення [8, с. 51]. Методичний зміст навчальної програми щодо українознавства посилюється й ретельним викладом методологічних засад українознавства як інтегративного знання. Повертаючись до витоків наукового усвідомлення знання про українство, є сенс зіставити цитоване офіційно затверджене останнім часом визначення поняття «українознавство» та погляду М. Грушевського на змістовні ознаки науки про Україну – *«изучение прошлого и настоящего украинского народа, свойств, особенностей, его территорий и всякого рода условий, влияющих на жизнь и развитие»*. Більш деталізовано об'єктно-предметове середовище українознавства вчений розкривує праці про організацію кафедр українознавства: *«територія, яку заселяє український етнос у минулому та заселяє українська нація (народ) у давній час; природу, відповідну територію з її земними, водними, повітряними ресурсами, особливостями екології; мову як універсальний феномен буття і свідомості етнонації і мови національних меншин, суспільство й державу в їх генезі, матеріальну і духовну культуру (релігію, філософію, мистецтво, освіту, науку; валеологію; право; військо; міжнародні відносини), що розвиваються упродовж багатовікового існування української етнонації та держави; тип людини»* [3, с. 5]. За сучасною термінологією щодо критеріїв інтегрованості

науки, визначення М. Грушевського змістовно докладніше, насиченіше предметно-галузевими комплексами, відповідає принципам системності при розгляді предметної визначеності українознавства. Те, що дослідник розглядав поняття «українознавство» системно, з чіткою підпорядкованістю і взаємозалежністю елементів системи, сприяло формуванню в наукових колах України вже в 1920-ті рр. світоглядного погляду на українознавство як науку комплексну.

Оригінальний системний погляд на змістовність українознавства висловив С. Єфремов. До галузей «науки про наш рідний край» учений відносив *історію, географію, етнографію, економіку, мову, мистецтво* і, як окремий розділ, що вбирає всі ознаки національно-особливого, – *письменство*. Це визначення автор вмістив у передмові до праці, що є інформаційним підсумком напрацювань писемності в українській культурі за історичний час самоорганізації нації, безпосередньо – до визвольних змагань 1917–1921 рр. Етнічну писемність С. Єфремов подав через перелік документальних джерел і коротку анотацію до кожного, відповідно до особливостей змісту, видового складу джерела: наукових, публіцистичних, освітніх, літературних, мистецьких творів, які науковець вважав за доцільне рекомендувати пересічному громадянину України 1920 р. для читання й осмислення подій, що відбувались на той час у новоутвореній державі. Цю науково-бібліографічну розвідку вчений особисто визначив так: «Українознавство. Показчик потрібнішої для самоосвіти літератури» [10, с. 18].

За цільове призначення праці С. Єфремов окреслив: «...пробудження національної культурної свідомості» – через осмислення самоідентифікаційних ознак етнічної належності. Активність соціальних подій, їх енергетична насиченість людськими діями, спонукали вченого до інформаційного підсилення ідейності боротьби за національну визначеність як у зовнішньому оточенні людини, так і в її внутрішньому стані (свідомості). Фундаментально досліджуючи писемну спадщину українського етносу, С. Єфремов усвідомлював її інформаційну насиченість, яка давала право говорити про існування української культури як суто народної (етнічно-національної). Історична пам'ять, яка базується на писемності народу, – ємна інформаційно-культурна спадщина, сформована протягом історії самоорганізації українського народу.

Визначення наукового комплексу «українознавство», які відтворюють стан теоретичних та емпіричних досліджень учених у науковому просторі до періоду виникнення УАН, у своїй системності характеризують стиль наукового мислення історичної епохи. Цю епоху автори наукової праці «Філософія українського буття» визначили як «російсько-імперський період (1709–1917 рр.)» самоорганізації нації. Інтегроване (комплексне) українознавче знання є наслідком тривалого пізнання осмислення народної культури. Суб'єктно-предметний простір народної культури українознавці всебічно дослідили переважно в гуманітарному спрямуванні. Через цю ознаку українознавство стає, з історичного моменту оформлення в науковий комплекс на початку ХХ ст., ціннісно орієнтованим засобом мислення історичної епохи, пов'язаної з культурним відродженням нації. У період визвольних змагань українознавство перетворилось на джерело стратегічних будівничих процесів, які розгорнулись навколо організаційно-інституціональної, управлінської та галузевої структур академічної науки. З огляду на історію УАН від її заснування й подальшого становлення, українознавство виявилось тією об'єднаною науковою позицією, яка спонукала учасників процесу зна-

ходити консенсусні рішення щодо ухвал про структурні особливості УАН. Консенсус полягав у визначенні єдності світоглядних уявлень про ідеал наукового бачення інституту науки в українському соціумі.

Потреби історичного буття українського етносу в Академії наук 1918 р. реалізовувались уже на перших кроках обговорюваних законопроектів. Первинна назва Академії, з якої почалася історія академічної науки в Україні, – «Українська академія наук» – орієнтована на змістовні цінності українознавчого знання, яке розгорнуть в організаційній структурі Академії. В даному разі «українська» не означає тільки місце заснування Академії – держава Україна. Лінгвістичний аналіз визначальної аббревіатури «УАН» свідчить про підпорядкованість прикметника «українська» до ключового іменника «наука» [у множині – «наук». – *Авт.*]. Належність «українська» стосується сутнісних (змістовних) ознак знання про етнічно-національне. Тобто, в назву Академії було закладено українознавчий зміст напрямку діяльності, які в сукупності мали дати інтегроване (комплексне) знання. Саме таку цільову настанову задекларовано ходом історичної самоорганізації нації. За таким ціннісним спрямуванням будувались організаційно-інституціональна і управлінська структури УАН. Дискусії, які розгорнулись навколо пропонуваніх організаційних заходів Академії, віддзеркалили складність змістовної побудови українознавчого знання як соціально-сутнісного для розгортання діяльності УАН.

Організаційно-інституціональна структура науки завжди підпорядковується її галузевій структурі, яка, в свою чергу, обґрунтована системними класифікаціями знання в світовому науковому просторі. На початок ХХ ст. такою системою структурування наук у єдиному класифікаційному ряді була система Мелвіла Дьюї. Класифікація М. Дьюї орієнтована на систематизацію інформаційного ресурсу світової культури, який було накопичено впродовж історичного опанування людського буття. Інформаційний ресурс – це соціально матеріалізований продукт, що фіксує інформацію в різних формах. Множинність фактів матеріальної культури за змістом гносеологічної інформації класифікується в логічну десятку підпорядковану низку наук. Головний принцип (основа поділу наук) побудови системи М. Дьюї – це значущість галузевого знання в культурогенезі людства. Класифікація наук М. Дьюї не вміщувала у визначений десятковий ряд «комплексні» науки на зразок українознавства. Предметний простір українознавства за системою М. Дьюї представлено в галузевих науках: «суспільні науки», «мова», «література», «географія та історія». Українознавчий компонент перелічених галузей відтворювався через парадигматичні відношення «ціле – частина». «Ціле» – це галузеве знання як сукупний продукт світового розуму. «Частина» стосується посилання на окремий географічний (ландшафтний) об'єкт, у якому галузеве знання набуває конкретного територіально змістового забарвлення. В нашому випадку історичний аспект формування територіальної цілісності України в найвищому її вияві – «держава», формується в історичній науці з виділенням у ній підпорядкованого класу знання – «Історія України». За таким логічним окресленням етнічно-територіального знання, в кожному галузевому напрямі виділяється регіонально-державний компонент: «мова України», «література України», «географія України», «релігія України», «мистецтво України». Не поділяються за принципом «частина» тільки науки «природничі» та «прикладні». Ці галузі знання завжди абстраговані від територіального компоненту. Окремі територіальні ознаки походження цього

знання можливо виявити тільки на рівні персоніфікації, коли особа – творець і носій галузевого знання, пов'язана з географічним місцем або державою.

Значно деталізованішими уявлення корифеїв української науки про змістовне наповнення українознавства були відносно складності його наукового предметного простору. В цьому сенсі слід згадати цитовані нами визначення поняття «українознавство» за М. Грушевським та С. Єфремовим. Цілком закономірними в історії УАН виявляються методологічні розбіжності щодо організаційної структури Академії між видатними діячами національної науки [10, с. 217]. Бажання учасників організації УАН охопити всі наукові паростки етнічного знання і при цьому наслідувати світові зразки інституціональної організації науки були реальною мотивацією активної діяльності для всіх. Єдино можливі рішення доволі чітко простежуються за розглядом класифікаційної системи наук М. Дьюї. Автор виділив три групи наук, які мають переважне значення при розгляді цивілізаційності культурного середовища світу, регіону, держави. Це – «суспільні науки», «природничі науки і математика», «техніка (прикладні науки)». За фактом роботи Комісії для вироблення законопроекту про заснування Української академії наук було ухвалено організаційне рішення про структурні підрозділи: Перший відділ історично-філологічних наук, Другий відділ фізико-математичних наук, Третій відділ соціальних наук [2, с. 166]. На основі цього рішення з історії виникнення УАН, було зроблено висновки про домінування концепції М. Грушевського при обговоренні організаційно-галузевої структури Академії. Адже першим відділом було визнано саме історико-філологічний цикл наук, представником якого був сам учений. Можливо, таке трактування має сенс при розгляді внеску корифеїв української науки в розбудову УАН у межах лінійності історичного процесу. Як цілісне надбання світової культури український культурний розвиток мав національно-особливе на рівні історичного буття. Можливо, структурні особливості УАН і були виявом етнічно-національного, збігаючись із трактуванням концепції М. Грушевського. Водночас національно-особливе визначалось і загальносвітним баченням ієрархічної підпорядкованості (структури) знання. Згадаємо в цьому сенсі становище «суспільних наук», які випереджали всі інші галузеві комплекси за класифікацією М. Дьюї. Європейська модель Академії наук, виразником якої вважається В. Вернадський, відкидаючи регіональні риси, теж увібрала визнаний у світі поділ наук за соціальною значущістю в реальному бутті.

Йдеться про змістовне спрямування наук Другого фізико-математичного і Третього соціального відділів УАН. Тобто, в первинному статутному організаційному поділі науки в УАН було представлено всі панівні галузі світової науки, які забезпечували прогресивний розвиток держави в бік цивілізованості, а саме «природничі» й «соціальні» науки з наявним ухилом у прикладний бік. Прикладний характер номотетичного знання забезпечує певну місткість національного компоненту.

Для визначення міри українськості в новоутвореній УАН слід звернути увагу на фактор інформаційної насиченості саме знання, представленого в першому структурному відділі УАН, яке напружували українці. Гуманітарний галузевий комплекс, сформований до виникнення УАН, мав не тільки вивірене системне знання про український етнос, але й довершене інформаційне забезпечення. Інформаційне забезпечення української науки слід розглядати як складну систему, яка вміщує не тільки матеріалізований продукт у формі усталених бібліографічних форм існування інформації, але і явища діяльнісного порядку. Динамічне накопичення інформації, через продуктивну боротьбу українців за право самовизначення на окремих історичних етапах, слугувало постійним джерелом наукового аналізу українського суспільства, виразником натхнення для формулювання нових гуманітарних концепцій знання про українське буття.

1. Гіденс Е. Нестримний світ: як глобалізація перетворює наше життя / Гіденс Е. – К.: Альтерпрес, 2004. – 100 с. 2. Історія Академії наук України. 1918–1923. Документи і матеріали. – К.: Наукова думка, 1993. – 375 с. 3. Михайло Грушевський – науковець і політик у контексті сучасності. – К.: Українська Видавнича Спілка, 2002. – 399 с. 4. Петрикова В. Т. Історія виникнення та становлення Української Академії наук (УАН) у контексті гуманітарної культури Європи / В. Т. Петрикова // Українознавчий альманах. – Вип. 17. – К., 2014. – С. 139–142. 5. Самардак М. М. Філософія науки: напрями, теми, концепції / Самардак М. М. – К.: ПАРАПАН, 2011. – 207 с. 6. Семенов Ю. М. Філософія історії / Семенов Ю. М. – М.: Современные тетради, 2003. – 705 с. 7. Україна і світ: етнічні, науково-інтелектуальні та освітні виміри. Збірник наукових праць / Упоряд. І. Грабовська, В. Пісун, В. Сергійчук. – К.: Українська Видавнича Спілка, 2004. – 352 с. 8. Українознавство: Навчальна програма нормативної дисципліни для вищих закладів освіти. – К.: Міленіум, 2004. – 152 с. 9. Устюгова Е. Н. Стиль и культура: опыт построения общей теории стиля / Устюгова Е. Н. – 2-е изд. – СПб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2006. – 260 с. 10. Філософія українського буття: Монографія / І. М. Грабовська, Т. М. Ємець, О. І. Мостяєв. – К.: Українська Видавнича Спілка, 2006. – 295 с.

УДК 94(476)+323.15(476)

Ігор Пушкін

Дзейнасць громадських організацій української супольнасці ў Рэспубліцы Беларусь (1991–2014 гг.)

Ігор Пушкін

Діяльність громадських організацій української спільноти в республіці Білорусь (1991–2014 рр.)

У статті розкрито та проаналізовано процес створення і особливості діяльності громадських організацій національних спільнот Республіки Білорусь. Розглянуті цілі і програмні напрями розвитку національних громадських організацій українців у Білорусі в період 1991–2014 рр. Проаналізовано громадські, культурні та освітні заходи. Зроблено висновки про значну роль українців у громадському та культурному житті Білорусі, а також у формуванні громадянського суспільства.

Ключові слова: Білорусь, українська діаспора, громадські організації українців.